

3.1 INTERNET SERVIS

Sa aspekta pristupa Internetu, kod korisnika u Srbiji najzastupljeniji je *dial-up* pristup. Ovaj tip pristupa uglavnom se ostvaruje na konvencionalan način, zatim preko ISDN PRI interfejsa ili SMIN (*Serbian Multiservice Internet Network*) mreže Telekom Srbija, i koriste ga svi Internet servis provajderi u Srbiji. Telekom Srbija je u svojoj mreži obezbedio potrebne kapacitete, kojima je omogućen i širokopojasni pristup Internetu, posredstvom ADSL modema koji se postavljaju kod krajnjeg korisnika. Pored *dial-up* pristupa, najčešći načini realizacije pristupa krajnjem korisniku jesu bežični pristup i pristup preko zakupljenih linija Telekom Srbije.

Tabela 1. Broj provajdera prema načinu realizacije pristupa

Broj provajdera na osnovu načina pristupa	2004	2005
Dial-up	30	34
Koaksijalni kabl	3	5
Optički kabl	0	0
Radio pristup	27	38
xDSL	0	12
Drugo (preko zakupljene linije + ISDN)	27+16	28+18
Ukupno	61	66

Izvor: RATEL

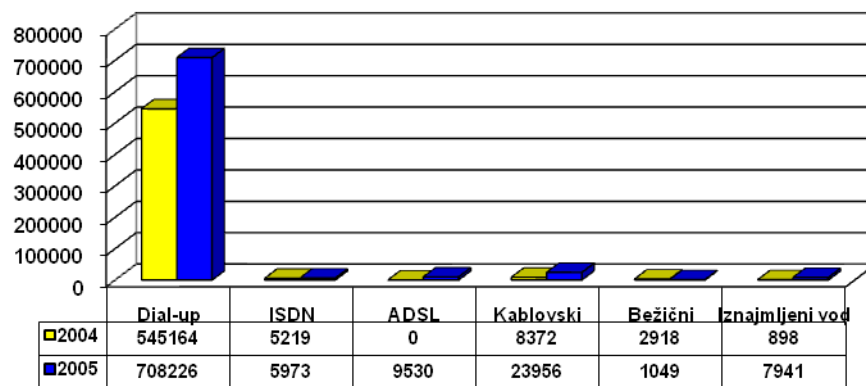
Ukupan ostvareni prihod je povećan u odnosu na prethodnu godinu za 78%, što je svakako ohrabrujući podatak za dalji razvoj Interneta u Srbiji, kao i rast broja korisnika modernih informaciono-komunikacionih tehnologija.

Ukupan broj korisnika Interneta u 2005. godini je bio preko 750 hiljada, što predstavlja rast od 35%. Međutim, ono što ostaje problem jeste mali broj korisnika na 100 stanovnika, svega 10, što je ispod proseka zemalja jugoistočne Evrope, koji iznosi 17. Što se tiče tehnologija i dalje dominira *dial-up* pristup, koji je pored bežičnog pristupa i najjeftiniji, ali pruža i najlošiji kvalitet.

**Broj korisnika
preko 750 hiljada**

Najveći rast je zabeležen u kablovskom pristupu i pristupu preko iznajmljenih vodova. Osim toga, treba pomenuti porast primene ADSL tehnologija, koje su ušle u upotrebu 2004. godine. Rast ove širokopojasne tehnologije je nešto što treba ohrabriti i podržati, jer, od postojećih tehnologija, ADSL jeste ona koja pruža najkvalitetniji servis, odnosno najveće protoke.

Slika 1. Raspodela broja korisnika prema načinu pristupa

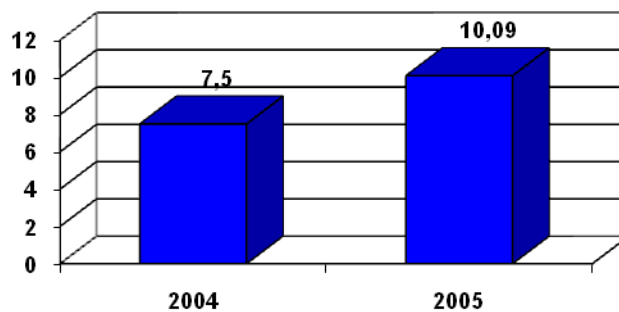
Izvor: RATEL

Tabela 2. Ukupan broj korisnika

Broj korisnika Inretnet servisa	2004	2005
	562571	756675

Izvor: RATEL

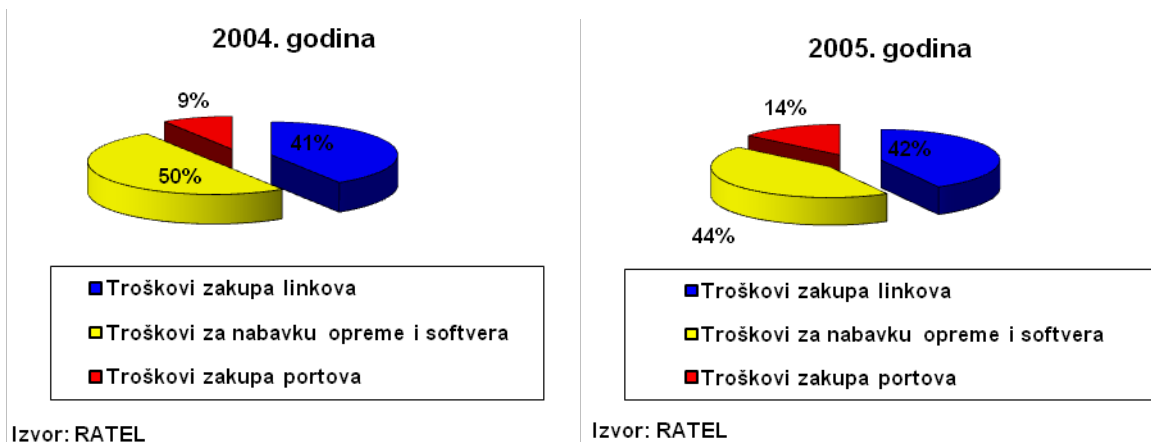
Slika 2. Broj korisnika Interneta na 100 stanovnika

Izvor: RATEL

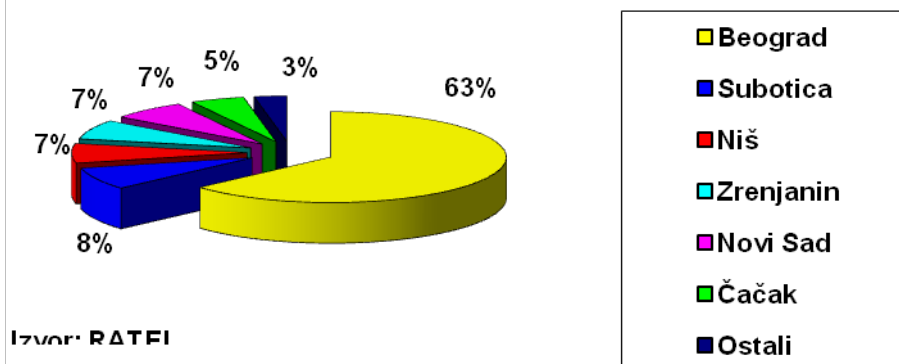
Ukupni troškovi koji su navedeni iznose oko 950 miliona dinara, a najviše sredstava je utrošeno na kupovinu opreme i neophodnog softvera.

Slika 3. Raspodela troškova Internet provajdera

Geografska raspodela provajdera u Srbiji je neravnomerna – više od polovine radi u Beogradu, a skoro svi su zastupljeni isključivo u većim gradovima. Što se tiče broja korisnika preko 80% je u Beogradu, a manje od 20% u ostatku Srbije.

Slika 4. Geografska raspodela Internet provajdera

Na osnovu cenovnika koji su objavljeni na Internet stranicama provajdera može se primetiti da se nudi veliki izbor paketa, koji omogućavaju različite protoke i različitu tehnologiju pristupa krajnjem korisniku.